

LITERATURA¹

Mnoho z toho, o čem tato kniha dokumentárně pojednává, měl autor možnost opřít o vlastní zážitky a obohatit osobními zkušenostmi. K práci s prameny je třeba říci toto: tam, kde bylo k dispozici více pramenů, byl vybírán vždy ten, který byl nejsnáze přístupný (západoněmeckému čtenáři.² Je však zcela v povaze věci, že v četných případech nebylo možno opominout dokumenty těžko přístupné.

Tuto práci bylo možno uskutečnit jen s pomocí institucí v Evropě a Americe. Na tomto místě bych jim rád poděkoval za jejich velkorysou podporu:

Wiener Library, Londýn

British Museum, Londýn, s jeho knihovnou Newspaper Library

Royal Institute of International Affairs (Chatham House), Londýn

School of Slavonic and East European Studies, University of London

International Instituut voor Sociale Geschiedenis

(Mezinárodní ústav pro sociální historii), Amsterdam

Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie

(Říšský institut válečné historie), Amsterdam

Bibliothèque de Documentation Internationale Contemporaine, Paříž

New York Public Library

Library of Congress, Washington

Masaryk and Beneš Collection, University of California, Berkeley

Bayerische Staatsbibliothek, Mnichov

Institut für Zeitgeschichte, Mnichov

Österreichisches Institut für Zeitgeschichte, Vídeň

Österreichische Nationalbibliothek, Vídeň

Sozialwissenschaftliche Studienbibliothek, Arbeiterkammer, Vídeň

Autor se domnívá, že svou knihou zpřístupnil dosud neprobádané teritorium. Do tohoto pojednání bylo poprvé možno zahrnout již publikovaná, ale i dosud nepublikovaná akta berlínského ministerstva zahraničí (*Auswärtiges Amt*), německých diplomatických zastoupení a říšského kancléřství; ta často dokonce tvoří páteř výkladu. Totéž v souvislosti s dobou převratu 1918/19 platí pro analogický materiál ministerstva zahraničí Rakouské republiky (*Republik Österreich*). Autor měl možnost studovat jednotlivé fotokopírované dokumenty v knihovně londýnského *Foreign Office* nebo *Public Record Office*, originály v Politickém archivu (*Politisches Archiv*) ministerstva zahraničí v Bonnu a ve Spolkovém archivu (*Bundesarchiv*) v Koblenzi. V Rakouském státním archivu (*Österreichisches Staatsarchiv*) ve Vídni bylo umožněno autorovi nahlédnout do „Nového politického archivu“. Všem těmto úředním místům vyslovuje svoje poděkování.

Kromě bohatě využívaných německých diplomatických akt, která v roce 1945 padla do rukou Spojenců a nyní jsou přístupná pro bádání, jako nepostradatelná pomůcka prokázaly svou hodnotu především britské diplomatické dokumenty publikované před koncem druhé světové války a vedle toho pak analogická publikace americká. Francouzské vydání diplomatických akt pokrývalo v době dokončení kni-

hy jen několik měsíců roku 1932, dále první půli roku 1936 a dobu bezprostředně před vypuknutím války, tuto dobu ovšem jen ve střídém výběru.

Různé aspekty popisovaných problémů měl autor možnost písemně i ústně prodebatovat s odborníky, jejichž jména jsou uvedena vždy v poznámkách; vyjadřuje jim svůj dík za vysvětlení řady podrobností.

Publikace nacionálněsocialistické (v nejširším slova smyslu) nebo komunistické provenience byly do bibliografie pojety jen v přímé souvislosti s probíranými problémy.

Autor konečně děkuje dvěma osobním přátelům, kteří poskytli své bohaté sbírky časopisů a novinových výstřížků, dnes už často vzácných: *Zdenko Nedelovi* (Kempfen, dříve Praha) a *Leopoldu Kopkovi* (Víděň, dříve Brno). Jako poradci a pomocníku náleží zvláštní dík autora také panu *Franzi Peteru Künzelovi* (Mnichov, dříve Liberec). V anonymitě musejí zůstat pomocníci z Československa; i ti přispěli k tomu, že mohly být konkretizovány důležité údaje.³

ÚŘEDNÍ A DOKUMENTÁRNÍ PUBLIKACE

I. NĚMECKO

Die Friedensverhandlungen in Versailles. Publikace německého ministerstva zahraničí, Berlín 1919.

Heilfron, Eduard (editor): *Die deutsche Nationalversammlung im Jahre 1919*, svazek I a VII, Berlín (b.d.).

Verhandlungen des Reichstags, I. volební období 1920, svazek 346, Berlín 1920, *Reichsgesetzblatt* 1920, část II.

Documents on German Foreign Policy 1918–1945 (zkratkou: DGFP).

Series C (1933–1937), Vol. I: The Third Reich, First Phase, 30. 1. 1933–14. 10. 1933, Londýn 1957.

Series C (1933–1937), Vol. II: The Third Reich, First Phase, 15. 10. 1933–13. 6. 1934, Londýn 1959.

Series C (1933–1937), Vol. III: The Third Reich, First Phase, 14. 6. 1934–31. 3. 1935, Londýn 1959.

Series C (1933–1937), Vol. IV: The Third Reich, First Phase, 1. 4. 1935–4. 3. 1936, Londýn 1962.

Series D (1937–1945), Vol XI: The War Years, 1. 9. 1940–31. 1. 1941, Londýn 1961.

Series D (1937–1945), Vol. XIII: The War Years, 23. 6.–11. 12. 1941, Londýn 1964.

(Od vydání původně plánovaných řad A a B se později upustilo a publikační program se omezil na dobu do vstupu Spojených států do války. Dokumenty z uvedených období byly v dané době obecně k dispozici pouze v anglickém překladu, všechny citáty uváděné v německém originále této knize se ovšem opíraly o původní německé znění.)

Akten zur deutschen auswärtigen Politik 1918–1945 (ADAP).

Serie D (1937–1945), svazek I, Od Neuratha k Ribbentropovi (září 1937– září 1938), Baden-Baden 1951.

LITERATURA

Serie D (1937–1945), svazek II, Německo a Československo (1937–1938), Baden-Baden 1951.

Serie D (1937–1945), svazek IV, Důsledky Mnichova (od října 1938 do března 1939), Baden-Baden 1951.

Serie D (1937–1945), Svazek X, Válečná léta, 23.6.–31.8. 1940, Frankfurt n. M. 1963.
Dokumenty a materiály z prehistorie druhé světové války. Svazek I, Moskva 1948.

2. MEZINÁRODNÍ SOUDNÍ DVŮR, NORIMBERK

Der Prozeß gegen die Hauptkriegsverbrecher vor dem Internationalen Militärgerichtshof, Norimberk, 14. 11. 1945–1. 10. 1946 (zkratka IMG), svazek I, III, VI, IX, X, XII, XVII, XXII, XXV, XXXIII a XXXIV. Norimberk 1946–1949.

Nepublikované důkazy z procesu s úředníky z Wilhelmstraße (Wilhelmstraßen-prozeß) (proces XI):

NG-2749

NG-3420

3. VELKÁ BRITÁNIE

Documents on British Foreign Policy 1919–1939 (DBFP).

First Series, Vol. I (1. 7.–15. 10. 1919), Londýn 1947.

First Series, Vol. II (16. 10. 1919–21. 1. 1920), Londýn 1951.

First Series, Vol. VI (1919), Londýn 1956.

Second Series, Vol. II (1931), Londýn 1947.

Second Series, Vol. IV (1932–1933), Londýn 1950.

Second Series, Vol. V (1933), Londýn 1956.

Third Series, Vol. I (9. 3.–23. 7. 1938), Londýn 1949.

Third Series, Vol. II (23. 7.–30. 9. 1938), Londýn 1949.

Third Series, Vol. III (září 1938–leden 1939), Londýn 1950.

Third Series, Vol. IV (20. 1.–3. 4. 1939), Londýn 1951.

Parliamentary Debates (Hansard), House of Commons, Vol. 338 a 339 (červenec–říjen 1938), 601 (březen 1959).

4. SPOJENÉ STÁTY

Papers relating to the Foreign Relations of the United States, The Paris Peace Conference, 13 svazků, Washington 1942–1947.

Foreign Relations of the United States 1938. Svazek I, Washington 1955.

LITERATURA

5. FRANCIE

Documents Diplomatiques Français 1932–1939.

1re Série (1932–1935), Tome I (9. 7.–14. 11. 1932), Paříž 1964.

2e Série (1936–1939), Tome I (1. 1.–3. 1. 1936), Paříž 1963.

2e Série (1936–1939), Tome II (1. 4.–18. 7. 1936), Paříž 1964.

Le Livre Jaune Français, Documents Diplomatiques 1938–1939, Paříž 1939.

Les Événements survenus en France de 1933 à 1945, Témoignages et Documents recueillis par la Commission d'Enquête Parlementaire, Tome I; Annexes, Tome IX, Paříž 1947–1951.

6. ČESKOSLOVENSKO

Těsnopisecké zprávy o schůzích Národního Shromáždění Republiky československé, 14. 11. 1918–31. 12. 1938. Po zahájení činnosti prvního parlamentu v dubnu 1920 odděleně pro Poslaneckou sněmovnu a Senát. (Německé proslovy byly do textu zápisů překládány do češtiny, v příloze k protokolu pak uveřejňovány v původním znění, podle nich citováno v originále této knihy; český překlad většinou přihlíží k dobovému úřednímu překladu, ačkoli vlastním pramenem je text německý.)

Tisky k těsnopiseckým zprávám o schůzích Poslanecké sněmovny, 1920–1938. (Obsahuje parlamentní návrhy a interpelace.)

Ročenka Národního shromáždění, 1919/20, 1920/21, 1921/22, 1922/23, 1924/25, 1925/26, 1926/27, 1927/28, 1928/29, 1929/30, 1931/32, 1933/34, 1935/36, 1936/37, 1937/38 (Praha 1920–1938).

Sbírka zákonů a nařízení, ročník 1930.

Statistická ročenka Republiky československé, 1921, 1925, 1929, 1938. Praha 1921, 1925, 1929 a 1938.

Statistical Handbook of the Czechoslovak Republic, Londýn 1942.

7. RAKOUSKO

Bericht über die Tätigkeit der deutschösterreichischen Friedensdelegation in St. Germain en Laye, Vídeň 1919, 2 svazky.

Bundesgesetzblatt der Republik Österreich, Jahrgang 1959.

8. BELGIE

Documents Diplomatiques Belges 1920–1930, Tome I, 1925–1931, Brusel 1964.

LITERATURA

KNIHY A BROŽURY

- Adler, Victor: *Victor Adlers Aufsätze, Reden und Briefe*. Svazek 9, Vídeň 1929.
- Almond Nina and Lutz Ralph Haswell (editoři): *The Treaty of St. Germain, A Documentary History*, Stanford (California) 1935.
- Amery, Leopold: *My political Life*. Svazek 3, Londýn 1955.
- Anfrage der Abg. Schürf und Genossen vom 5. Dezember 1917 an den österreichischen Ministerpräsidenten über das Verhalten der Tschechen im Weltkrieg*, Vídeň 1918.
- Anfuso, Filippo: *Rom-Berlin im diplomatischen Spiegel*. Mnichov 1951.
- Armbruster, Hubert: Das Selbstbestimmungsrecht. In: Strupp-Schlochauer: *Wörterbuch des Völkerrechts*. Svazek III, Berlín 1962, str. 250–255.
- Avon, Earl of: *The Eden Memoirs, Facing the Dictators*, Londýn 1962.
- Baker, Ray Stannard: *Woodrow Wilson and World Settlement*. Londýn 1933. Svazek III.
- Ball, Margaret M.: *Post-War German-Austrian Relations. The Anschluß Movement 1918–1936*, Londýn 1937.
- Bareš, Gustav: *Klement Gottwald, muž proti Mnichovu*. Praha 1946.
- Bauer, Otto: *Die Nationalitätenfrage und die Sozialdemokratie*. Vídeň 1907 resp. 1924.
- Bauer, Otto: *Nationale und soziale Probleme des Deutschtums in Mähren*. Brno 1909.
- Bauer, Otto: *Acht Monate auswärtige Politik*. Vídeň 1919.
- Bauer, Otto: *Die Aufgabe der deutschen Sozialdemokratie in der Tschechoslowakischen Republik*. Teplice-Šanov 1921.
- Bauer, Otto: *Die österreichische Revolution*. Vídeň 1923 (nové vydání 1965).
- Bauer, Otto: *Eine Auswahl aus seinem Lebenswerk*. S medailnem Otto Bauera od Julia Braunthala. Vídeň 1961.
- Benedikt, Heinrich (editor): *Geschichte der Republik Österreich*, Vídeň 1954.
- Beneš, Edvard: *Le Problème Autrichien et la Question Tchèque. Étude sur les luttes politiques des nationalités slaves en Autriche*, Paříž 1908.
- Beneš, Edvard: *Détruisez l'Autriche-Hongrie*. Paříž 1916.
- Beneš, Edvard: *Problémy nové Evropy*. Praha 1924.
- Beneš, Edvard: *Světová válka a naše revoluce*. 3 svazky, Praha 1927–1935; německé vydání: *Der Aufstand der Nationen*. Berlín 1928.
- Beneš, Edvard: *Das österreichisch-deutsche Abkommen*. Praha 1931.
- Beneš, Edvard: *Rede an die Deutschen der Tschechoslowakei*. Ústí n. L. 1935.
- Beneš, Edvard: *Gedanke und Tat*. Aus den Schriften und Reden von E. Beneš, 3 svazky, Praha 1937.
- Beneš, Edvard: *Der Präsident in Südböhmen*. Praha 1937.
- Beneš, Edvard (pod titulem: An Active and Responsible Czechoslovak Statesman): *Germany and Czechoslovakia*. Praha 1937.
- Beneš, Edvard: *Šest let exilu a druhé světové války*. Londýn 1945.
- Beneš, Edvard: *Světová krise, kontinuita práva a nové právo revoluční*. Praha 1946.
- Beneš, Edvard: *Paměti*. Praha 1947. Anglické vydání *The Memoirs of Dr. Beneš*. Londýn 1954.
- Beneš, Edvard: *Mnichovské dny*. Londýn 1955.
- Berber, Friedrich (editor): *Das Diktat von Versailles*. Svazek II, Essen 1939.

LITERATURA

- Berber, Friedrich (editor): *Europäische Politik 1933–1938 im Spiegel der Prager Akten*, Essen 1942.
- Bericht an den fünften ordentlichen Kongreß des Deutschen Gewerkschaftsbundes*. Liberec 1936.
- Bericht des Parteivorstandes der DSAP an den Parteitag in Reichenberg*, Praha 1938.
- Bibl, Viktor: *Der Zerfall Österreichs*. 2 sv., Vídeň 1922–1924.
- Bílek, Bohumil (pseudonym Heinze Gottlieba): *Fifth Column at Work*. Londýn 1945.
- Birkenhead, Earl of: *Halifax, The Life of Lord Halifax*. Londýn 1965.
- Bohemicus: *Czechoslovakia and the Sudete Germans*. Praha 1938.
- Böhmerland-Jahrbuch für Volk und Heimat*. Cheb 1920 a 1921.
- Bonnet, Georges: *Défense de la Paix, De Washington au Quai d'Orsay*. Ženeva 1946.
- Borsody, Stephen: *The Triumph of Tyranny*, Londýn 1960.
- Bramsted, Ernst L.: *Goebbels and National Socialist Propaganda*. Londýn 1965.
- Brand, Walter: *Die sudetendeutsche Tragödie*. Norimberk 1949.
- Braunias, Karl: *Die Fortentwicklung des altösterreichischen Nationalitätenrechtes nach dem Kriege*. Vídeň 1938.
- Braunias, Karl: *Die Slowaken*. Stuttgart 1942.
- Braunthal, Julius, *Die Geschichte der Internationale*. Svazek I, Hannover 1961.
- Braunthal, Julius: *Victor und Friedrich Adler*. Zwei Generationen der Arbeiterbewegung. Vídeň 1965.
- Braunthal, Julius, viz též Bauer, Otto.
- Bretholz, Berthold: *Geschichte Böhmens und Mährens bis 1306*. Lipsko 1912.
- Bretholz, Berthold: *Geschichte Böhmens und Mährens*. 4 sv., Liberec 1921–1924.
- Bretholz, Berthold: *Der Kampf um die Siedlungsfrage der Deutschen*. Brno 1922.
- Bretholz, Berthold: *Brünn. Geschichte und Kultur*. Brno 1938.
- Briggs, Mitchell Pirie: *George D. Herron and the European Settlement*. Londýn 1932.
- Brockdorff-Rantzau, Ulrich Graf: *Dokumente und Gedanken um Versailles*. Berlín 1925.
- Brožury Československé národní demokracie Řada I, č. 7*, Praha 1920.
- Brügel, J. W.: *Ludwig Czech, Arbeiterführer und Staatsmann*. Vídeň 1960.
- Brügel, Ludwig: *Geschichte der österreichischen Sozialdemokratie*. Vídeň 1922–1925, 5 sv.
- Buk, Pierre: *La Tragédie tchécoslovaque*. De Septembre 1938 à Mars 1939, Avec des documents inédits du Livre blanc tchécoslovaque. Paříž 1939 (Pierre Buk je pseudonym autorského kolektivu).
- Čelovský, Boris: *Das Münchener Abkommen von 1938*. Stuttgart 1958; č. *Mnichovská dohoda 1938*. Praha 1999.
- Cesar, Jaroslav a Černý, Bohumil: *Od sudetoněmeckého separatismu k plánům odvety*. Liberec 1960.
- Cesar, Jaroslav a Černý, Bohumil: *Politika německých buržoazních stran v letech 1918–1938*. 2 sv., Praha 1961/62.
- Český národ soudí K. H. Franka*. Praha 1946.
- Cobban, Alfred: *National Self-Determination*. Londýn 1945.
- Colvin, Ian: *Vansittart in Office*. Londýn 1965.

- Communist International, *Seventh Congress of the Communist International*, 25. 7.–10. 8. 1935. Moskva 1939.
- Coolidge, Archibald C.: *Ten Years of War and Peace*. Cambridge (USA) 1927.
- Curdus, Julius: *Bemühung um Österreich*. Heidelberg 1947.
- Curtius, Julius: *Sechs Jahre Minister der deutschen Republik*. Heidelberg 1948.
- Czechoslovak Cabinet Ministers on the Complaints of the Sudete German Party in the Czechoslovak Parliament*. Praha 1937.
- Czechoslovak Sources and Documents, No. 2, Struggle for Freedom*. New York 1943.
- Czechoslovak Yearbook of International Law*. Londýn 1942.
- Czuczka, Ernst: *Die kulturgemeinschaftlichen Beziehungen zwischen Deutschen und Tschechen*. Drážďany-Weinböhla 1925.
- Czuczka, Ernst: *Geschichte des Tschechoslowakischen Staates*. Liberec 1930.
- Czuczka, Ernst: *T. G. Masaryk und die Deutschen*. Opava 1932.
- D'Abernon, Lord: *Ein Botschafter der Zeitwende*. Paměti, 3 svazky, Lipsko 1929–1931.
- Dalton, Hugh: *The Fateful Years. Memoirs 1931–1945*. Londýn 1957.
- Das größere Reich*. Přednášková řada, kterou uspořádala Správní akademie ve Vídni. Berlín 1943.
- Das östliche Deutschland*. Würzburg 1959.
- Degras, Jane (editorka): *The Communist International 1919–1943*. Vol. I., 1919–1922, Londýn 1956.
- Dějiny Komunistické strany Československa*. Praha 1961.
- Demokratische Verwaltung und nationale Autonomie*, Praha 1925 (publikace německé sociální demokracie).
- Dengler, Gerhard: *Die „Reichenberger Zeitung“ 1918/19*. Frankfurt n. M., 1940.
- Der Lebenswille des Sudetendeutschtums*. Zpráva o plenárním zasedání Sudetoněmecké strany 23. 24. IV. v Karlových Varech. Karlovy Vary 1938.
- Deutsch, Julius: *Aus Österreichs Revolution*. Vídeň 1921.
- Deutsche sozialdemokratische Arbeiterpartei in der Tschechoslowakischen Republik*, publikované protokoly jednání sjezdů v Teplicích 1919 (Teplice 1919), *Karlovy Vary* 1920 (Teplice 1920), *Děčíně* 1921 (Teplice 1922), *Ústí n. L.* 1923 (Praha 1924), *Ústí n. L.* 1925 (Praha 1925), *Teplicích* 1927 (Praha 1927), *Ústí n. L.* 1929 (Praha 1930), *Teplicích* 1930 (Praha 1930), *Praze* 1932 (Praha 1932) a *Brně* 1935 (Praha 1935).
- Die Arbeit des Bundes der Landwirte, 1919–1936*, Praha 1936.
- Die Gesetzesanträge der Sudelendeutschen Partei. Volkstümliche Gesetzessammlung*. Sešit 16. Karlovy Vary 1937.
- Die große Politik der europäischen Kabinette 1871–1914*. Sbirka diplomatických akt německého ministerstva zahraničí, 33. svazek. První balkánská válka 1912, Berlín 1926.
- Die nationale Autonomie*. Kritické poznámky k národnostněpolitickým návrhům Sudetoněmecké strany. Praha 1937 (publikace německé sociální demokracie).
- Die öffentliche Bildungspflege in der Tschechoslowakischen Republik*. Pracovní zasedání 1936. Praha 1936.
- Die Satzungen der Sudetendeutschen Partei*. Bücherei der Sudetendeutschen, 2. řada, 1. Karlovy Vary 1934.

- Die Sudetenfrage in europäischer Sicht.* Mnichov 1962.
- Die Verhandlungen des außerordentlichen Landesparteitages der deutschen Sozialdemokratie in Böhmen,* Teplitz, 28. 9. 1913. Teplice-Šanov 1913.
- Documents on American Foreign Relations,* January 1938–June 1939. Boston 1939.
- Documents on International Affairs 1938.* Londýn 1943, svazek II.
- Domarus, Max (editor): *Adolf Hitler, Reden und Proklamationen 1932–1945.* 2 svazky, Würzburg 1962–1963.
- Donosti, Mario (pseudonym): *Mussolini e l'Europa,* Řím 1945.
- Epstein, Leo (editor): *Studienausgabe der Verfassungsgesetze der Tschechoslowakischen Republik.* Liberec 1923.
- Epstein, Leo (editor): *Das Sprachenrecht der Tschechoslowakischen Republik.* Liberec 1927.
- Eubank, Keith: *Munich.* Norman (USA) 1963.
- Eyck, Erich: *Geschichte der Weimarer Republik.* Svazek II, Cyrych 1956.
- Feiling, Keith: *The Life of Neville Chamberlain.* Londýn 1946.
- Fischel, Alfred: *Materialien zur Sprachenfrage in Österreich.* Brno 1902.
- Fischel, Alfred: *Das österreichische Sprachenrecht.* Brno 1910.
- Fischel, Alfred: *Der Panslawismus bis zum Weltkrieg.* Stuttgart 1919.
- Fischel, Alfred: *Das tschechische Volk.* Breslau 1928.
- Fischer, Josef, Patzak, Václav, a Perth, Vincenc: *Ihr Kampf. Die wahren Ziele der Sudetendeutschen Partei.* Karlovy Vary 1937.
- Flandin, Pierre Étienne: *Politique Française 1919–1940.* Paříž 1947.
- Flusser, Heinrich (editor): *Deutsche Politiker an das tschechische Volk.* Praha 1921.
- Fochler-Hauke, Gustav: *Deutscher Volksboden und deutsches Volkstum in der Tschechoslowakischen Republik.* Heidelberg 1937.
- Franzel, Emil: *Tschechoslowakische Arbeiterkunde: Klassen und Parteien in der Tschechoslowakei.* Praha 1924.
- Franzel, Emil: *Tschechen und Deutsche in anderthalb Jahrtausenden.* In: *Arbeiterjahrbuch 1938.* Praha 1937, str. 33–49.
- Franzel, Emil: *Sudelendeutsche Geschichte.* Augsburg 1958.
- Freißler, Robert: *Vom Zerfall Österreichs bis zum tschechoslowakischen Staat.* Sopoty–Berlín 1921.
- Freißler, Robert: *Gedanken zur nationalen Politik.* Opava 1923.
- Freund, Michael (editor): *Weltgeschichte der Gegenwart in Dokumenten.* Svazek 1934/35, Essen 1937.
- Freund, Michael: *Geschichte des zweiten Weltkriegs in Dokumenten.* Svazek I. Freiburg 1954.
- Fuchs, Gerhard: *Gegen Hitler und Henlein.* Východní Berlín 1961.
- Gajan, Koloman: *Zu Fragen der Beziehungen und der Zusammenarbeit des revolutionären Proletariats Deutschlands mit dem revolutionären Proletariat der Tschechoslowakei nach dem ersten Weltkrieg (1918–1921),* in: Obermann, Karl, a Polišínský, Josef: *Aus 500 Jahren deutsch-tschechoslowakischer Geschichte,* Východní Berlín 1958.
- Gajan, Koloman: *Německý imperialismus a československo-německé vztahy v letech 1918–1921.* Praha 1962.

LITERATURA

- Gajan, Koloman (editor): *Německý imperialismus proti ČSR 1918–1939*. Praha 1962.
- Gedye, G. E. R.: *Fallen Bastions*. Londýn 1939.
- Gehl, Jürgen: *Austria, Germany and the Anschluß 1931–1938*. Londýn 1963.
- German Minorities-Spearhead of Nazism*, Londýn 1943.
- Germany and Czechoslovakia 1918–1945*. Documents on German Politics, Praha 1965.
- Gilbert, Martin, a Gott, Richard: *The Appeasers*. Londýn 1963.
- Gilbert, Martin, a Gott, Richard: *Der gescheiterte Frieden. Europa 1933–1939*. Stuttgart 1964 (Zkrácený překlad knihy *The Appeasers*).
- Gilbert, Martin (editor): *Plough My Own Furrow*. The Story of Lord Allen of Hurtwood as told through his Writings and Correspondence. Londýn 1965.
- Glück, Werner: *Sprachenrecht und Sprachenpraxis in der Tschechoslowakischen Republik*. Halle 1939.
- Gollanez, Victor: *Our threatened values*. Londýn 1946.
- Görlitz, Walter: *Generalfeldmarschall Keitel, Verbrecher oder Offizier*. Göttingen 1961.
- Gottwald, Klement, *Deset let*. Projevy 1936–1946. Praha 1946.
- Gottwald, Klement: *Ausgewählte Reden und Aufsätze*. Předmluva W. Pieck. Východní Berlín 1955.
- Gottwald, Klement: *Spisy*. Sv. VII, Praha 1953.
- Grant Duff, Sheila: *German and Czech. A Threat to European Peace*. Londýn 1937.
- Grant Duff, Sheila: *Europe and the Czechs*. Londýn 1938.
- Griffin, Joan, a Griffin, Jonathan: *Lost Liberty*. Londýn 1939.
- Großböhmerland*. Ein Heimatbuch für Deutschböhmen, Nordmähren und das südöstliche Schlesien. Lipsko 1923.
- Grothes Kleines Handwörterbuch des Grenz- und Auslandsdeutschtums*. Mnichov 1931.
- Hagemann, Walter: *Publizistik im Dritten Reich*. Ein Beitrag zur Methodik der Massenführung. Hamburk 1948.
- Hagen, Walter (Wilhelm Höttl): *Die geheime Front*. Zürich 1950.
- Halifax, Lord: *Fullness of Day*. Londýn 1957.
- Hankey, Lord: *The Supreme Control at the Paris Peace Conference, 1919*. Londýn 1963.
- Hannak, Jacques: *Karl Renner und seine Zeit*. Videň 1965.
- Hantsch, Hugo: *Österreich 1648–1918*. Štýrský Hradec 1963.
- Hegnauer, Cyril: *Das Sprachenrecht der Schweiz*. Zürich 1947.
- Heiss, Friedrich (editor): *Die Wunde Europas*. Berlín 1937.
- Heiss, Friedrich (editor): *Das Böhmen-Mährenbuch*. Volkskampf und Reichsraum. Praha 1943.
- Henderson, Alexander: *Eyewitness in Czechoslovakia*. Londýn 1939.
- Henderson, Alexander: *Czechoslovakia, Operation without Anaesthetics*, in: Wilfrid Hindle (editor): *Foreign Correspondent*. Personal Adventures abroad in Search of the News. Londýn 1939, str. 81–106.
- Henlein, Konrad: *Konrad Henlein spricht*. Reden zur politischen Volksbewegung der Sudetendeutschen, Karlovy Vary 1937.
- Henlein, Konrad: *Heim ins Reich*. Reden 1937–1938. Liberec 1939.
- Herr, Arthur: *Aus den Erinnerungen Dr. Franz Jessers*. *Stifter-Jahrbuch*. Mnichov 1953.

- Hildebrandt, Rainer: *Wir sind die Letzten*. Aus dem Leben des Widerstandskämpfers Albrecht Haushofer und seiner Freunde. Neuwied 1949.
- Hodža, Milan: *Československý rozkol. Príspevky k dejinám slovenčiny*. Martin 1920.
- Hodža, Milan: *Federalism in Central Europe*. Londýn 1942.
- Hoensch, Jörg K.: *Die Slowakei und Hitlers Ostpolitik*. Hlinkas Slowakische Volkspartei zwischen Autonomie und Separation 1938/39. Kolín n. R. 1965.
- Hofbauer, Josef, a Strauss, Emil: *Josef Seliger, ein Lebensbild*. Praha 1930.
- Hofbauer, Josef: *Der große alte Mann*. Praha 1938.
- Hofer, Walter: *Die Entfesselung des zweiten Weltkrieges*. Frankfurt n. M. 1960.
- Hohlfeld, Johannes (editor): *Dokumente der deutschen Politik und Geschichte*. Svazek IV, Berlín 1953.
- Höltje, Christian: *Die Weimarer Republik und das Ostlocarno-Problem 1919–1934*. Würzburg 1958.
- Hölzle, Erwin: *Der Osten im ersten Weltkrieg*. Leipzig 1944.
- Hořec, Jaromír: *Cesty zrady*. Praha 1957.
- Huebmer, Hans: *Dr. Otto Ender*. Dornbirn 1957.
- Hunter Miller, David: *My Diary at the Conference in Paris*. 21 svazků. 1924–1926. *International Socialist Workers' and Trade Unionists' Congress*. Londýn 1896.
- Internationale Communiste, Cinquième Congrès de l'Internationale Communiste*. Paříž 1924.
- Jahrbuch des Stadt- und Landkreises Aussig, Ústí n. L.* 1939.
- Charmatz, Richard: *Der demokratisch-nationale Bundesstaat Österreich*. Frankfurt n. M. 1904.
- Charmatz, Richard: *Österreichs innere Geschichte von 1848–1907*. 2 sv., Lipsko 1911.
- Chmelař, Josef: *Das deutsche Problem in der Tschechoslowakei*. Praha 1936.
- Churchill, Winston S.: *Der zweite Weltkrieg*. Svazek I, *Der Sturm zieht auf*, 1. kniha, Stuttgart 1948; č.: *Druhá světová válka. Bližící se bouře*. Praha 2005.
- Jaksch, Wenzel, a Kolarz, Walter: *Der Weg der letzten freien Deutschen*. Londýn 1940.
- Jaksch, Wenzel: *Europas Weg nach Potsdam*. Stuttgart 1958.
- Jaksch, Wenzel: *Der Weg durch die Schlangengrube*. In: *Sudetenjahrbuch 1966*, str. 49–58, Mnichov 1965.
- Jászi, Oskar: *Revolution and Counterrevolution in Hungary 1917–1923*. Londýn 1924.
- Jászi, Oskar: *The Dissolution of the Habsburg Monarchy*. Chicago 1929 (nové vyd. 1961).
- Jedlicka, Ludwig: *Ein Heer im Schatten der Parteien*. Štýrský Hradec 1955.
- Johnson, Alex Campbell: *Viscount Halifax. A Biography*. Londýn 1941.
- Kaindl, Raimund Friedrich: *Der Völkerkampf und Sprachenstreit in Böhmen*. Vídeň 1927.
- Kann, Robert A.: *The Multinational Empire*. New York 1950. 2 svazky. Německé vydání: *Das Nationalitätenproblem der Habsburger-Monarchie*. Vídeň 1964, 2 svazky.
- Karlgren, Antoine: *Henlein, Hitler et les Tchèques*. La Question Allemande des Sudètes. Paříž 1939.
- Kdo zavinil Mnichov*. Sborník z mezinárodního vědeckého zasedání k 20. výročí Mnichova. Praha 1959.
- Kelsen, Hans: *The Law of the United Nations*. Londýn 1950.

LITERATURA

- Kestenber, Bruno: *Bewegte Zeiten*. Wolfenbüttel 1961.
- Killanin, Michael (editor): *Four Days*. Londýn 1939.
- Kirkpatrick, Ivone: *The Inner Circle*. Londýn 1959.
- Kislinger, Josef (editor): *Deutsches Wirtschaftsjahrbuch für die Tschechoslowakei* 1937. Praha 1937.
- Klepetář, Harry: *Der Sprachenkampf in den Sudetenländern*. Varnsdorf 1930.
- Klepetář, Harry: *Seit 1918 ... Moravská Ostrava* 1937.
- Klub der Abgeordneten und Senatoren der Deutschen sozialdemokratischen Arbeiterpartei*. Die deutsche sozialdemokratische Arbeiterpartei in der Nationalversammlung der Tschechoslowakischen Republik, 1920–1931. 8 svazků. Praha 1921–1931.
- Kluke Paul: *Selbstbestimmung. Vom Weg einer Idee durch die Geschichte*. Göttingen 1963.
- Kögler, Franz: *Oppressed Minority?* Londýn 1943.
- Königer, Heinz: *Der Weg nach München*. O květnové a zářijové krizi roku 1938 a její prehistorii. Východní Berlín 1958.
- Kořalka, Jiří: *Vznik socialistického dělnického hnutí na Liberecku*. Liberec 1956.
- Kordt, Erich: *Wahn und Wirklichkeit*. Stuttgart 1948.
- Kordt, Erich: *Nicht aus den Akten...* Stuttgart 1950.
- Král, Václav (editor): *Die Vergangenheit warnt*, Praha 1960.
- Král, Václav (editor): *Die Deutschen in der Tschechoslowakei 1933–1947*. Praha 1964.
- Kramářův soud nad Benešem*. Praha 1938.
- Kreibich, Karl: *Des Volkes Sache ist nicht Henleins Sache*. Praha 1937.
- Krofta, Kamil: *Z dob naší první republiky*. Praha 1939.
- Krofta, Kamil: *Die Deutschen im Tschechoslowakischen Staate*. Praha 1937.
- Kühlmann, Richard von: *Erinnerungen*. Heidelberg 1948.
- Kvaček, Robert: *Osudná mise*. Praha 1958.
- Laffan, R. D. G.: *The Crisis over Czechoslovakia, January to September 1938* (Survey of International Affairs 1938, Vol. II). Londýn 1951.
- Lansing, Robert: *The Peace Negotiations. A Personal Narrative*. New York 1921. Německé vydání: *Die Versailler Friedensverhandlungen*. Berlín 1921.
- La Paix de Versailles*. Svazek IX, Paříž 1932, svazek X, Paříž 1939.
- Laroche, Jules: *Au Quai d'Orsay avec Briand et Poincaré*. Paříž 1957.
- Laun, Rudolf: *Das Nationalitätenrecht als internationales Problem*. Vídeň 1917.
- Laun, Rudolf: *Die tschechoslowakischen Ansprüche auf deutsches Land*. Vídeň 1919.
- Laun, Rudolf: *Entwurf eines internationalen Vertrages über den Schutz nationaler Minderheiten*. Berlín 1920.
- Lechner, Otto: *As we saw it in Prague*. Londýn 1942.
- Lettrich, Josef: *History of Modern Slovakia*. New York 1955.
- Leuschner, Joachim, *Volk und Raum: Zum Stil der nationalsozialistischen Außenpolitik*. Göttingen 1958.
- Lloyd George, David: *The Truth about the Peace Treaties*. 2 svazky, Londýn 1938.
- Lodgman, Rudolf: *Für die Selbstbestimmung Deutschböhmens*. Vídeň 1919.
- Lodgman, Rudolf: *Reden und Aufsätze*. Mnichov 1954.
- Luckau, Alma (editorka): *The German Delegation at the Paris Peace Conference*. New York 1941.

LITERATURA

- Lukas, Oskar: *4. März 1919. Das sudetendeutsche Blutopfer für Großdeutschland, mit Vorwort von Konrad Henlein*. Karlovy Vary 1939.
- Macartney, C. A.: *National States and National Minorities*. Londýn 1934.
- Macleod, Iain: *Neville Chamberlain*. Londýn 1961.
- Mamatey, Victor S.: *The United States and East Central Europe 1914–1918. A Study in Wilsonian Diplomacy and Propaganda*. Princeton 1957.
- Mann, Thomas: *Briefe 1937–1947*. Frankfurt n. M. 1963 (svazek 2).
- Mantoux, Paul (editor): *Les Délibérations du Conseil des Quatre*. 2 svazky, Paříž 1955.
- Markomanus (pseudonym Hugo Schäfera): *Brennpunkt Böhmen*. Postupim 1935.
- Masaryk, T. G.: *Die tschechische Frage*. Praha 1895; *Česká otázka*, Praha 1990.
- Masaryk, T. G.: *Der Agrarer Hochverratsprozeß*. Vídeň 1909.
- Masaryk, T. G.: *Poselství prezidenta T. G. Masaryka, přednesené na slavnostním zasedání Národního shromáždění 28. října 1919*. Praha 1919.
- Masaryk, T. G.: *Nová Evropa*. Praha 1920; německé vydání *Das neue Europa*, Berlín 1922.
- Masaryk, T. G.: *Světová revoluce za války a ve válce*. Praha 1925nn.; německé vydání *Die Weltrevolution*, Berlín 1927.
- Masaryk, T. G.: *Cesta demokracie*. 2 svazky, Praha 1933–1934.
- Massey, Vincent: *What's Past is Prologue*. Londýn 1963.
- Massfeller, Franz (editor): *Deutsches Staatsangehörigkeitsrecht*. Frankfurt 1955.
- Meissner, Boris: *Die Sowjetunion, die baltischen Staaten und das Völkerrecht*. Kolín n. R. 1956.
- Meissner, Boris: *Sowjetunion und Selbstbestimmungsrecht*. Kolín n. R. 1962.
- Meyer, Henry Cord: *Mitteleuropa in German Thought and Action 1815–1945*. Haag 1955.
- Michaelis, Herbert, a Schraephe, Ernst (editoři): *Ursachen und Folgen. Vom deutschen Zusammenbruch 1918 und 1945 bis zur staatlichen Neuordnung Deutschlands in der Gegenwart*. Svazek III, Berlín 1959, svazek VI, Berlín 1961, a svazek VII, Berlín 1963.
- Mikus, Joseph A.: *La Slovaquie dans le Drame de l'Europe*. Paříž 1955.
- Mnichov v dokumentech*. Svazek II. Praha 1958.
- Molisch, Paul: *Geschichte der deutschnationalen Bewegung in Österreich*. Vídeň 1926.
- Molisch, Paul: *Vom Kampf der Tschechen um ihren Staat*. Vídeň 1929.
- Molisch, Paul: *Die sudetendeutsche Freiheitsbewegung in den Jahren 1918–1919*. Vídeň 1932.
- Molisch, Paul (editor): *Briefe zur deutschen Politik in Österreich 1848–1918*. Vídeň 1934.
- Mommsen, Hans: *Die Sozialdemokratie und die Nationalitätenfrage im habsburgischen Vielvölkerstaat*. Vídeň 1963.
- Münch, Hermann: *Böhmische Tragödie*. Brunšvik/Braunschweig 1949.
- Namier, L. B.: *Diplomatie Prelude 1938–1939*. Londýn 1948.
- Namier, L. B.: *Europe in Decay*. Londýn 1950.
- Namier, L. B.: *In the Nazi Era*. Londýn 1952.
- Nationality Policy in Czechoslovakia*. Praha 1938.
- Němci v Československé republice o sobě*. Sborník s příspěvky mj. od Gustava Hackera, Wenzela Jaksche. Praha 1937.

LITERATURA

- Neuwirth, Hans: Begegnungen im böhmischen Raum. In: *Bohemia. Jahrbuch des Collegium Carolinum*. Svazek 1, Mnichov 1960, str. 240–311.
- Nicolson, Harold: *Friedensmacher* 1919. Berlín 1933.
- Noguères, Henri: *Munich ou la drôle de paix*. Paříž 1963.
- Norwich, Viscount: *Old Men Forget. The Autobiography of Duff Cooper*. Londýn 1953.
- Nowak, Karl Friedrich: *Chaos*. Mnichov 1923.
- O československé zahraniční politice 1919–1939. Praha 1956.
- Olden, Rudolf: *Strese mann*. Berlín 1929.
- Oldofredi, Hieronymus: *Zwischen Krieg und Frieden*. Vídeň 1925.
- Opočenský, Jan: *La Fin d'Autriche et la Genèse de l'Etat tchécoslovaque*. Praha 1928.
- Opočenský, Jan: *Umsturz in Mitteleuropa*. Drážďany-Hellerau 1932.
- Osterbegehrschrift. *Forderungen der Deutschen Österreichs zur Neuordnung nach dem Kriege*. Basilej 1916.
- Pachta, Jan: *Pekař a pekařovština v českém dějepisectví*. Praha 1950.
- Pachta, Jan, a Reiman, Pavel: O nových dokumentech k otázce Mnichova. In: *Příspěvky k dějinám KSČ*, č. 1/1957, str. 104–133.
- Parteikonferenz der Sudetenländer. Abgehalten am 16. 9. 1917 in Brünn. Brno 1917 (konference německé sociální demokracie v Rakousku).
- Pátá kolona v severních Čechách. Liberec 1960.
- Paul, Ernst, a Franzel, Emil (editoři): *Arbeiterjahrbuch* 1938. Praha 1937.
- Pekař, Josef: *Objevy Bretholzovy, čili od které doby sedí Němci v naší vlasti?* Brno 1922.
- Pekař, Josef: *Omyly a nebezpečí pozemkové reformy*. Praha 1923.
- Pekař, Josef: *Smysl českých dějin*. Praha 1929; něm.: *Der Sinn der tschechischen Geschichte*. Mnichov 1961.
- Peroutka, Ferdinand: *Budování státu*. 5 svazků. Praha 1933–1936.
- Peška, Zdeněk: *Národní menšiny a Československo*. Bratislava 1932.
- Peška, Zdeněk: *Kulturní samospráva národních menšin*. Bratislava 1933.
- Peters, Gustav: *Die Deutschen in der Tschechoslowakei*. Taschenbuch des Grenz- und Auslandsdeutschtums. Sešit 25–28, Berlín 1926.
- Peters, Gustav: *Der neue Herr von Böhmen*. Berlín 1927.
- Pfitzner, Josef: *Sudetendeutsche Geschichte*. Liberec 1935.
- Pick, F. W.: *Searchlight on German Africa*. Londýn 1939.
- Pirker, Theo: *Die Moskauer Schauprozesse 1936–1938*. Mnichov 1963.
- Plaschka, Richard: *Von Palacký zu Pekař*. Štýrský Hradec 1955.
- Plaschka, Richard: *Cattaro-Prag*. Štýrský Hradec 1963.
- Pleyer, Wilhelm (editor): *Wir Sudetendeutsche*. Salcburk 1949.
- Popovici, Aurel: *Die Vereinigten Staaten von Großösterreich*. Lipsko 1906.
- Přehled československých dějin*. Svazek III, 1918–1945. Praha 1960.
- Příruční slovník k dějinám KSČ*. 2 svazky, Praha 1964.
- Program Československé sociálnědemokratické strany dělnické*, přijatý na sjezdu strany 17.–29. září 1930. Praha 1930.
- Protokoll über die Verhandlungen des Landesparteitages der deutschen Sozialdemokratie in Böhmen*. Praha, 31. 1. a 1. 2. 1909. Teplice-Šanov 1909.
- Protokol devátého sjezdu československé sociálně-demokratické strany dělnické*. Praha 1909.

- Pustejovsky, Otfried: Josef Pekař. Persönlichkeit und wissenschaftliches Werk. In: *Jahrbücher für Geschichte Osteuropas*, č. 3, Mnichov, říjen 1961, str. 367–398.
- Rabl, Kurt: *Das Ringen um das sudetendeutsche Selbstbestimmungsrecht 1918/19*. Mnichov 1958.
- Rabl, Kurt: *Das Selbstbestimmungsrecht der Völker*. Mnichov 1963.
- Rabl, Kurt: „Historisches Staatsrecht“ und Selbstbestimmungsrecht. In: Birke, Ernst, a Oberdorffer, Kurt (editoři): *Das böhmische Staatsrecht in den deutsch-tschechischen Auseinandersetzungen des 19. und 20. Jahrhunderts*. Marburg 1960, str. 79–99.
- Rabl, Kurt: *Staatsbürgerliche Loyalität im Nationalitätenstaat*. München 1959.
- Rádl, Emanuel: *Der Kampf zwischen Tschechen und Deutschen*. Liberec 1928; č. Válka Čechů s Němci. Praha 1993.
- Raschhofer, Hermann (editor): *Die tschechoslowakischen Denkschriften für die Friedenskonferenz von Paris 1919/1920*. Berlin 1937.
- Raschhofer, Hermann: *Die Sudetenfrage*. Mnichov 1953.
- Raschhofer, Hermann: Die völkerrechtlichen und nationalitätenrechtlichen Grundlagen der Sudetenfrage. In: *Genossenschaft gleichberechtigter Völker*. Mnichov 1936, str. 63–71.
- Rauchberg, Heinrich: *Bürgerkunde der Tschechoslowakischen Republik*. Liberec 1925.
- Rauchberg, Heinrich: *Die Verträge von Locarno*. Praha 1926.
- Rauschnig, Hermann: *Gespräche mit Hitler*. New York 1940.
- Redlich, Josef: *Österreichische Regierung und Verwaltung im Weltkriege*. Vídeň 1925.
- Redlich, Josef: *Schicksalsjahre Österreichs. 1908–1919*, 2 svazky, Štýrský Hradec–Kolin n. R. 1954.
- Reiman, Pavel, a Breitenfeld, Gustav (editoři): *Marx, Engels, Lenin, Stalin o Rakousku a české otázce*. Praha 1933.
- Reinold, Karl: *Die österreichische Sozialdemokratie und der Nationalsozialismus*. Vídeň 1910.
- Reitlinger, Gerald: *Die Endlösung*. Mnichov 1964.
- Renner, Karl (pod pseudonymem Rudolf Springer): *Die Krise des Dualismus und das Ende der Déakistischen Episode in der Geschichte der Habsburgischen Monarchie*. Vídeň 1904.
- Renner, Karl: *Was ist die nationale Autonomie?* Teplice 1913.
- Renner, Karl: *Das Selbstbestimmungsrecht der Nationen in besonderer Anwendung auf Österreich*. Vídeň 1918.
- Renner, Karl: *Das nationale und das ökonomische Problem der Tschechoslowakei*. Praha 1926.
- Renner, Karl: *Für Recht und Frieden*. Vídeň 1950.
- Renner, Karl: *Österreich von der ersten zur zweiten Republik*. Vídeň 1953.
- Rintelen, Anton: *Erinnerungen an Österreich*. Mnichov 1941.
- Ripka, Hubert: *Munich Before and After*, Londýn 1939.
- Robinson, Jacob, Karbach, Oscar, et al.: *Were the Minority Treaties a Failure?* New York 1942.
- Rönnefahrt, Helmuth K. G.: *Die Sudetenkrise in der internationalen Politik. Entstehung, Verlauf, Auswirkung*. Wiesbaden 1961.

LITERATURA

- Rosenberg, Arthur: *Geschichte und Entstehung der Weimarer Republik*. Frankfurt n. M. 1955.
- Rothfels, Hans: *Die deutsche Opposition gegen Hitler*. Frankfurt n. M. 1958.
- Rychnowsky, Ernst: *Masaryk*. Praha 1930.
- Schausberger, Dominik (editor): *Die sudetendeutsche Politik im Lichte der Parteien*. Liberec 1931.
- Schneefuß, Walter: *Deutsch-Böhmen*. Leipzig 1938.
- Schulthess' *Europäischer Geschichtskalender*. Neue Folge. 1919, 1925, 1933, 1938, Mnichov 1923, 1926, 1934 a 1939.
- Scott, William Evans: *Alliance against Hitler. The origins of the Franco-Soviet Pact*. Durham (USA) 1962.
- Seliger, Josef: *Warum kämpfen wir für das Selbstbestimmungsrecht unseres Volkes?* Teplice-Šanov 1919.
- Seymour, Charles (editor): *The Intimate Papers of Colonel House*. Svazek IV. Londýn 1928.
- Singule, Hans: *Der Staat Masaryks*. Berlin 1937.
- Sís, Vladimír (editor): *Dr. Karel Kramář, Život – Dílo – Práce*. 2 svazky, Praha 1936–1937.
- Slapnicka, Helmut: *Zwischen Zentralismus und Föderalismus*. Die staatsrechtlichen Gestaltungsversuche eines übernationalen Österreichs und die Sudetendeutschen. Kitzingen 1953.
- Sobota, Emil: *Die Schweiz und die Tschechoslowakische Republik*. Praha 1927.
- Sobota, Emil: *Das tschechoslowakische Nationalitätenrecht*. Praha 1931.
- Sobota, Emil: *Národnostní autonomie v Československu?* Praha 1938.
- Stampfer, Friedrich: *Die ersten vierzehn Jahre der deutschen Republik*. Karlovy Vary 1936.
- Stampfer, Friedrich: *Erfahrungen und Erkenntnisse*. Kolín n. R. 1957.
- Steier, Lajos: *Ungarns Vergewaltigung*. Videň 1929.
- Stern-Rubarth, Edgar: *Drei Männer suchen Europa*. Mnichov 1947.
- Stern-Rubarth, Edgar: *Aus zuverlässiger Quelle verlautet...* Stuttgart 1964.
- Strang, Lord: *At Home and Abroad*. Londýn 1956.
- Strasser, Josef: *Der Arbeiter und die Nation*. Liberec 1912.
- Strasser, Otto: *Masaryk, ein Führer zum neuen Europa*. Předmluva Wenzela Jaksche. Curych 1938.
- Strauch, Rudi: *Sir Neville Henderson*. Britischer Botschafter in Berlin von 1937 bis 1939. Bonn 1959.
- Strauss, Emil: *Die Entstehung der deutschböhmisches Arbeiterbewegung*. Geschichte der deutschen Sozialdemokratie Böhmens bis 1888. Praha 1926.
- Strauss, Emil: *Von Hainfeld bis zum Weltkrieg*. Geschichte der deutschen Sozialdemokratie Böhmens. Svazek II, Praha 1928.
- Strauss, Emil: *Die Entstehung der Tschechoslowakischen Republik*. Praha 1935.
- Strauss, Emil: *Tschechoslowakische Außenpolitik*. Praha 1936.
- Stresemann, Gustav: *Vermächtnis*. Pozůstalost. Svazek II a III. Berlin 1932.
- Ströbinger, Rudolf: *Stopa vede k Renému*. Praha 1966.
- Stroh, Heinz: *Der große Europäer Eduard Beneš*. Moravská Ostrava 1938.

- Sutter, Berthold: *Die Badenischen Sprachenverordnungen von 1897*. Vídeň 1960.
- Tabouis, Geneviève: *The Life of Jules Cambon*. Londýn 1938.
- Tabouis, Geneviève: *They called me Cassandra*. New York 1942.
- Taylor, A. J. P.: *The Habsburg Monarchy 1809–1918*, Londýn 1948.
- Taylor, A. J. P.: *The Origins of the Second World War*. Londýn 1961.
- Temperley, H. W. V.: *A History of the Peace Conference*. Svazek IV a V, Londýn 1975.
- The History of The Times*. Svazek IV, díl II, Londýn 1952.
- Thompson, Charles T.: *The Peace Conference Day by Day*. New York 1920.
- Toynbee, Arnold (editor): *Survey of International Affairs 1936*. Londýn 1937; 1938, svazek I a III. Londýn 1941 resp. 1953.
- Trampler, Kurt: *Deutschösterreich 1918/19. Ein Kampf um Selbstbestimmung*. Berlin 1935.
- Tschuppik, Walter: *Die tschechische Revolution*. Vídeň 1920.
- U. N. C. I. O., *United Nations Conference on International Organisation*. Svazek VI. New York 1945.
- Vansittart, Lord: *Lessons of my Life*. Londýn 1943.
- Vansittart, Lord: *Bones of Contention*. Londýn 1945.
- Vansittart, Lord: *The Mist Procession*. Londýn 1958.
- Verpflichtendes Erbe*. Volkstum im Ringen um seinen Bestand und seine Anerkennung, Kiel 1954.
- Veselý, Jindřich: *Entstehung und Gründung der Kommunistischen Partei der Tschechoslowakei*. Východní Berlín 1955.
- Viefhaus, Erwin: *Die Minderheitenfrage und die Entstehung der Minderheitenverträge auf der Pariser Friedenskonferenz 1919*. Würzburg 1960.
- Vondracek, Felix John: *The Foreign Policy of Czechoslovakia 1918–1935*, New York 1937.
- Warnbough, Sarah: *Plebiscites since the First World War*. 2 svazky, Washington 1933.
- Wandycz, Pjotr S.: *France and her Eastern Allies 1919–1925*. Minneapolis 1962.
- Wannenmacher, Walter: *Der Raub von Boden und Menschen*. In: *Sudetendeutscher Schicksalskampf*. Lipsko 1928.
- Weil, Fritz: *Das Werden eines Mannes und der Weg eines Volkes: Edvard Beneš. Drážďany 1930*.
- Werner, Arthur: *Edvard Beneš*. Praha 1936.
- Werner, Arthur (editor): *Beneš und der Friede Europas*. Brno 1936.
- Wesen und Werden der Sozialistischen Internationale*. Bonn 1953.
- Wheeler-Bennett, John W.: *Munich. Prologue to Tragedy*. Londýn 1948.
- Wichtl, Friedrich: *Karl Kramář, der Anstifter des Weltkriegs*. Vídeň 1916.
- Wiskemann, Elizabeth: *Czechs and Germans*. Londýn 1938 (nové vyd. 1967).
- Wiskemann, Elizabeth: *The Rome-Berlin Axis*. Londýn 1949.
- Wolzendorff, Kurt: *Grundgedanken des Rechts der nationalen Minderheiten*. Berlin 1921.
- Wostry, Wilhelm: *Das Kolonisationsproblem*. Brno 1922.
- Wrench, John Evelyn: *Geoffrey Dawson and our Times*. Londýn 1955.
- Yearbook of the United Nations 1955, 1956, 1960*, New York 1956 resp. 1957 a 1961.
- Young, Edgar P.: *Czechoslovakia, Keystone of Peace and Democracy*. Londýn 1938.

LITERATURA

- Zeman, Zbynek A.: *Der Zusammenbruch des Habsburgerreiches*. Mnichov 1963 (překlad anglického originálu *The Break-up of the Habsburg Empire 1914–1918*. Londýn 1961).
- Zimmermann, Ludwig: *Deutsche Außenpolitik in der Ära der Weimarer Republik*. Göttingen 1958.
- Zinner, Paul: *Communist Strategy and Tactics in Czechoslovakia. 1918–1948*. New York 1963.
- Zotz, Lothar, a Richthofen, Bolko von: *Ist Böhmen-Mähren die Urheimat der Tschechen?* Lipsko 1940.
- Zwitter, Fran: *Les Problèmes Nationaux dans la Monarchie des Habsbourg*. Bělehrad 1960.

PŘÍSPĚVKY V ČASOPISECH

- Adler, Max: Die soziale Position der Sudetendeutschen. *Tribüne*, Praha, č. 6–7/1930, str. 197–203.
- Ashton-Gwatkin, F. T. A.: The Personal Story of the Runciman Mission. *The Listener*, 21. 10.1948.
- Austerlitz, Friedrich: Der deutschösterreichische Staat. *Der Kampf*, 11/1918.
- Bachmann, Harold: Der deutsche Volksrat in Böhmen. *Zeitschrift für Ostforschung*, 2/1965, str. 266–294.
- Bauer, Otto (pseudonym: Karl Mann): Das Selbstbestimmungsrecht der österreichischen Nationen. *Der Kampf*, 4/1918.
- Bauer, Otto: Das sudetendeutsche Problem. *Sozialistischer Kampf*, Paříž, červen 1938.
- Becher, Walter: Deutsche und Tschechen. *Die junge Front*. č. 11/1934.
- Berner, Ernst: Die Anfänge der tschechischen Arbeiterbewegung. *Neue Zeit*, Stuttgart, 1896/97, str. 790–792.
- Bernstein, Eduard: Die deutsche Sozialdemokratie und die türkischien Wirren. *Neue Zeit*, 1896/97, č. 4, str. 108–116.
- Brand, Walter: Die Idee des Volkstums. *Die junge Front*, č. 1/1930.
- Brand, Walter: Heute und Morgen. *Die junge Front*, č. 1, 1932, str. 1–5.
- Brand, Walter (pseudonym: Fritz Wächter): Positivistische Politik. *Die junge Front*, č. 7, 1932, str. 209–213.
- Brand, Walter: Konrad Henlein und die deutschen Jugendbünde. Die sudetendeutsche Jugendbewegung vor der Entscheidung. Eine Erwiderung. *Die junge Front*, č. 8–9/1932. str. 247–250.
- Broszat, Martin: Das sudetendeutsche Freikorps. *Vierteljahrshefte für Zeitgeschichte*, leden 1961, str. 30–49.
- Brügel, J. W.: Munich Again. *Central European Observer*, Londýn, č. 2/1947, str. 21–22.
- Brügel, J. W.: Das Selbstbestimmungsrecht der Völker und die Grundrechte des Menschen. *Europa-Archiv*, 9/1957, str. 9814–9820.
- Brügel, J. W.: Die Stellung der deutschen Kommunisten. *Osteuropa*, č. 7/8–1957, str. 555–558.

- Brügel, J. W.: Zur Erinnerung an die Besetzung Prags 1939. *Deutsche Rundschau*, březen 1959, str. 220–225.
- Brügel, J. W.: German Diplomacy and the Sudeten Question before 1938. *International Affairs*, Londýn, červenec 1961, str. 323–331.
- Brügel, J. W.: München 1938 – ein fatales Symbol. *Außenpolitik*, 9/1963, str. 617–623.
- Brügel, J. W.: Münchner Abkommen und Völkerrecht. *Außenpolitik*, 11/1965, str. 764–770.
- Bruns, Viktor: Der Vertrag vom 5. November 1918 und das Schicksal der Sudetendeutschen. *Zeitschrift der Akademie für deutsches Recht*, 15. 3. 1938, str. 181–185.
- Bruns, Viktor: Die Behandlung der sudetendeutschen Frage auf der Pariser Friedenskonferenz. *Europäische Revue*, Berlín, březen 1938, str. 173–181, září 1938, str. 744–753.
- Bruns, Viktor: Die Tschechoslowakei auf der Pariser Friedenskonferenz. *Zeitschrift für ausländisches öffentliches und Völkerrecht*, svazek VII (1938), str. 680 nn., svazek VIII, str. 607 nn.
- Daladier, Edouard: Munich. *Le Candide*, Paříž, 7., 14. a 21. 9. 1961.
- Der Deutsche Gewerkschaftsbund an die Regierung. *Gewerkschaftliche Rundschau*, Liberec, 6. 4. 1932.
- Die Entscheidung des Verbands der Postler. *Gewerkschaftliche Rundschau*, Liberec, č. 12/13., 9. 7. 1938.
- Die ökonomische Seite des Sudetenproblems, Ein sozialistisches Aufbauprogramm (Memorandum für Lord Runciman). *Sudetenberichte*, č. 7, 20. 8. 1938.
- Eagelton, Clyde: Excesses of Self-Determination. *Foreign Affairs*, New York, červenec 1953, str. 592–604.
- Edvard Beneš und die tschechische Außenpolitik 1918–1935 (anonymní stat.). *Berliner Monatshefte*, září 1938, str. 798–821.
- Eisner, Paul: Was können Deutsche und Tschechen kulturell einander in der Tschechoslowakei bieten? *Slawische Rundschau*, Praha, č. 4/1929, str. 334–335.
- Feyl, Othmar: Materialien zur Frage des deutschen Blutanteils in der Erwecker- und politischen Führerschicht der Tschechen seit der Aufklärung. *Südostforschungen*, příloha, březen 1944, str. 1–55.
- Feyl, Othmar: Die böhmendeutsche Linke und der Reichenberger „Vorwärts“ in ihrer Vorarbeit für die Entstehung der Kommunistischen Partei der Tschechoslowakei. *Wissenschaftliche Zeitschrift der Friedrich-Schiller-Universität Jena*, 1957/58, str. 533–552.
- Franzel, Emil: Ein Kapitel Parteigeschichte (1918–1920). *Tribüne*, Praha, říjen 1930, str. 168–176.
- Franzel, Emil: Das Problem der Nationalverteidigung in der Tschechoslowakei. *Tribüne*, Praha, prosinec 1933, str. 355–363.
- Franzel, Emil: Sprachenfrage und Sprachenkenntnis. *Neue Zeit*, Praha, 1–2/1938, str. 19–21.
- Gasiorowski, Zygmunt J.: Czechoslovakia and the Austrian Question 1918–1928. *Südostforschungen*, 1957, str. 87–122.
- Gasiorowski, Zygmunt J.: Beneš and Locarno. *Review of Politics*, duben 1958, str. 209–224.

- Gasiorowski, Zygmunt J.: Stresemann and Poland before Locarno. *Journal of Central European Affairs*. April 1958, str. 25-47.
- Henlein, Konrad: Leibesübungen und ihre volkspolitische Bedeutung. *Die junge Front*, č. 4/1930.
- Henlein, Konrad: Die Erziehung unserer Mannesjugend. *Die junge Front*, č. 6/1932, str. 181-188.
- Hodža, Milan: čtenářský dopis in: *L'Europe Nouvelle*, Paříž, 19. 10. 1938.
- Hofbauer, Josef: Der nationale Kampf der Sozialdemokratie. *Der Kampf*, Praha, červenec 1938, str. 243-251.
- Hölzle, Erwin: Die sudetendeutsche Frage in Versailles. *Auslandsdeutsche Volksforschung*, roč. 1937, str. 17 nn.
- Hölzle, Erwin: Das zerbrochene „Friedenswerk“. Lloyd George und das Versailler Diktat. *Berliner Monatshefte*, červen 1939, str. 480-511.
- Internationaler Nachrichtendienst der Tschechoslowakischen sozialdemokratischen Arbeiterpartei*. Praha, 1933-1937.
- Interview s ministrem sociální péče Nečasem. *Neue Zeit*, Praha, č. 4-5/1938, str. 41-43.
- Jaksch, Wenzel: Das Urheberrecht am Autonomiegedanken. *Tribüne*, Praha, říjen 1933, str. 297-305.
- Jaksch, Wenzel: Náš bezpečnostní problém. *Dělnická Osvěta*, Praha, č. 6/1934, str. 206-207.
- Jaksch, Wenzel: Gedenkrede auf T. G. Masaryk. *Neue Zeit*, Praha, č. 7-8/1937, str. 100-103.
- Jaksch, Wenzel: La Situation des Allemands de Tschècoslovaquie (přednáška na Československé letní škole v Tatranské Lomnici). *L'Europe Centrale*, Praha, 16. 10. 1937, str. 663-664.
- Jaksch, Wenzel: Die Tschechoslowakei vor wichtigen Entscheidungen. *Sudetenberichte*, Praha, č. 2, 16. 7. 1938.
- Jaksch, Wenzel: England und die deutsche Frage. *Sudetenberichte*, č. 5, 6. 8. 1938.
- Jaksch, Wenzel: Demokratische Gleichberechtigung oder nazistische Totalität. *Sudetenberichte*, č. 8, 22. 8. 1938.
- Jaksch, Wenzel: Autonomie jako řešení sudetoněmecké otázky, čtenářský dopis in: *Čechoslovák*, Londýn, 7. 3. 1941.
- Jaksch, Wenzel: Der Bürgerkrieg in den Sudeten. *Sozialdemokrat*, Londýn, č. 10 a 11, 4. a 25. 9. 1940, str. 167-171 a 181-186.
- Jaksch, Wenzel: Die deutsch-tschechische Aufgabe in der europäischen Revolution. *Sozialdemokrat*. Londýn, č. 17, 28. 2. 1941, str. 278-287.
- Jaksch, Wenzel: Die Parteien im Nationalitätenstaat. *Sozialdemokrat*, Londýn, č. 23, 11. 8. 1941, str. 375-379.
- Jaksch, Wenzel: Der große Sündenfall. Ein Nachwort zu München. *Sozialdemokrat*, Londýn, č. 36, 30. 9. 1942, str. 588-593.
- Jaksch, Wenzel: Staat und Staatsgesinnung. *Sozialdemokrat*, Londýn, č. 64, 31. 1. 1945, str. 1029-1030.
- Jaksch, Wenzel: Das Unheilsjahr 1938. *Sozialdemokrat*, Londýn, č. 76, 15. 1. 1946, str. 1163-1168.

- Jaksch, Wenzel: „Sudetendeutsche Reaktion“. *Gewerkschaftliche Monatshefte*, č. 6/1954, str. 368–370.
- Jaksch, Wenzel: Der geschichtliche Auftrag der sudetendeutschen Sozialdemokratie. *Leitfaden für die Vertriebenen-, Flüchtlings- und Kriegsbeschädigtenausschüsse*, Bonn, 7–8, 1955.
- Kogan, Arthur G.: Germany and die Germans of the Habsburg Monarchy on the Eve of the Armistice 1918: Genesis of the Anschluß Problem. *Journal of Central European Affairs*, duben 1960, str. 24–50.
- Köhler, Bruno: Henleins Aussiger Rede. *Der Funke*, časopis KSČ pro teorii a praxi marxismu-leninismu, Liberec, duben 1937.
- Kolejka, Josef: Moravský pakt z roku 1905. *Československý časopis historický*, 1956, str. 598nn.
- Konirsh, Suzanne: Constitutional Aspects of the Struggle between Germans and Czechs in the Austro-Hungarian Monarchy. *Journal of Modern History*, Chicago, září 1955, str. 231–262.
- Kreibich, Karl: Were we Rebels in 1918? *Central European Observer*, Londýn, 21. 7. 1944, str. 228.
- Krofta, Kamil, a Kafka, Bruno: Die Deutschen in der Tschechoslowakei, *Zeitschrift für Politik*, Berlín, sv. 16, č. 5, březem 1927.
- Kvaček, Robert: K historii Henleinovy Sudetoněmecké strany. *Dějepis ve škole*, Praha, č. 5/1957, str. 193–200, č. 6/1957, str. 241–249.
- Kvaček, Robert: Československo-německé jednání v roce 1936. *Historie a vojenství*, Praha, č. 5/1965, str. 721–754.
- Lisický, Karel: Die tschechoslowakische Denkschrift für die Friedenskonferenz von Paris 1919/20. *Internationales Recht und Diplomatie*, Hamburk, 1/1957, str. 18–24.
- Lodgman, Rudolf: Das Selbstbestimmungsrecht der Völker. *Der Donaauraum*, Vídeň, č. 4/1958, str. 193–198.
- Löwenthal, Richard (pseudonym: Paul Sering): Was ist der Volkssozialismus? *Zeitschrift für Sozialismus*, Karlsbad, č. 36, září 1936, str. 1105–1136.
- Matula, Antonin: Referat auf dem zweiten gesamtstaatlichen Volksbildnerkongreß in Prag, (26.–28. 5. 1938), *Volk und Kultur*, Praha, č. 6/1938, str. 130–139.
- Meissner, Alfred: Löst die nationale Autonomie das nationale Problem? *Der Kampf*, Vídeň, 3/1908, str. 271–276.
- Moucha, Anton: Das Institut für deutsche Volksbildung in der Tschechoslowakei, *Volk und Kultur*, Praha, č. 1/1937, str. 1–6.
- Neuwirth, Hans: Nach zwanzig Jahren. *Der Remter*, Lübeck, říjen 1958.
- Northedge, F. S.: National Self-Determination, the Adventure of a moral principle. *International Relations*, Londýn, duben 1955, str. 84nn.
- Olivová, Věra: Československá diplomacie v době rurské krise roku 1923. *Československý časopis historický*, 1/1958, str. 59–70.
- Olivová, Věra: K historii československo-rakouské smlouvy z roku 1921. *Československý časopis historický*, č. 2/1961, str. 188–219.
- Peters, Gustav: Nationalstaat und Verfassung. *Volk und Führung*, Praha 1955, č. 5, str. 198–203.

- Raschhofer, Hermann: Die Krise des Minderheitenschutzes. *Zeitschrift für ausländisches öffentliches und Völkerrecht*, svazek VI, č. 2/1936, str. 234–251.
- Raschhofer, Hermann (pseudonym: Gracian): Die tschechischen Denkschriften zur Friedenskonferenz. *Volk und Reich*, č. 6/1937, str. 365–372.
- Raschhofer, Hermann: Memoranden und Staatsverfassung. *Volk und Reich*, č. 6/1937, str. 430–435.
- Raschhofer, Hermann: Die Tschechoslowakei und die Minderheitenfrage auf der Friedenskonferenz. *Volk und Reich*, č. 2/1938, str. 115–122, 131–135.
- Raschhofer, Hermann: Faktoren und Gegenkräfte europäischer Einheit. *Volk und Reich*, č. 11/1941, str. 794–803.
- Rönnefahrt, Helmuth K. G.: Die Sudetenkrise 1938. *Zeitschrift für Ostforschung*, 1/1955, str. 1–47.
- Rossipaul, Lothar: Die deutsche Volksgruppe in der Slowakei. *Nation und Staat*, Vídeň 1938/39, str. 741–757
- Rossipaul, Lothar: Sudetendeutsche Denkschriften an die Friedenskonferenz von Paris, *Nation und Staat*, Vídeň 1939, str. 503 nn.
- Rothfels, Hans: Der Vertrag von Versailles und der deutsche Osten. *Berliner Monatshefte*, 1/1934, str. 2–24.
- Schiefer, Hans: Deutschland und die Tschechoslowakei von September 1938 bis März 1939, *Zeitschrift für Ostforschung*, 1/1955, str. 48–66.
- Schütz, Hans, Hacker, Gustav, Jaksch, Wenzel: Otázka českým politikům. *Přítomnost*, Praha, 18. 11. 1936.
- Schütz, Hans: Demokratische Verständigung. *Neue Zeit*, Praha, č. 2/1937, str. 28.
- Seibt, Ferdinand: Die Hussitenzeit als Kulturepoche. *Historische Zeitschrift*, č. 195/1, srpen 1962, str. 21–62.
- Seliger, Josef: Das selbständige Deutschböhmen. *Der Kampf*, Vídeň, listopad 1918.
- Slapnicka, Helmut: Die Stellungnahme des Deutschtums der Sudetenländer zum „Historischen Staatsrechts“. *Zeitschrift für Ostforschung*, 1/1959, str. 18–41.
- Spalcke, Karl: Gespräche in Moskau. *Die Gegenwart*, Frankfurt n. M., 2/1958, str. 45–48, 3/1958, str. 76–79, a 13/1958, str. 398–400.
- Spazier, Rudolf: Die nationale Verständigung in Brünn. *Neue Zeit*, Praha, č. 9–10/1937, str. 11–15.
- Spina, Franz: Die Politik der deutschen Parteien in der Tschechoslowakei. *Süd-deutsche Monatshefte*, München, listopad 1928.
- Stambrook, F. C.: The German-Austrian Custom Union Project of 1931. A Study of German Methods and Motives. *Journal of Central European Affairs*, duben 1961, str. 15–44.
- Strauss, Emil: Die soziale Gliederung des Sudetendeutschtums. *Der Kampf*, Praha, květen 1938.
- Tardieu, André: Les Allemands de Bohème et les traités de paix. *Gringoire*, Paříž, 23.9. 1938.
- Urzidil, Johannes: Tschechen und Deutsche. *Die Neue Rundschau*, XXXIII. roč., únor 1922, str. 157–176.
- Vansittart, Lord: A morally indefensible Agreement. *The Listener*, Londýn, 4. 11. 1948, str. 675–677.

LITERATURA

- Viererbl, Karl: Sterbende sudetendeutsche Städte und Bezirke. *Volk und Reich*, č. 8, 1937, str. 567–568.
- Wallace, W. V.: New Documents on the History of Munich. *International Affairs*, Londýn, říjen 1959, str. 447–454.
- Wallace, W. V.: The Foreign Policy of President Beneš in the Approach to Munich. *The Slavonic and East European Review*, prosinec 1960, str. 108–136.
- Wallace, W. V.: The Making of the May Crisis of 1938. *The Slavonic and East European Review*, červen 1963, str. 368–390.
- Webster, Sir Charles: Munich Reconsidered: A Survey of British Policy. *International Affairs*, Londýn, duben 1961, str. 137–151.
- Weinberg, Gerald L.: The May Crisis 1938. *Journal of Modern History*, září 1957, str. 213–225.
- Weinberg, Gerhard L.: Secret Hitler–Beneš negotiations in 1936–1937. *Journal of Central European Affairs*, leden 1960, str. 360–374.
- Whiteside, André G.: Industrial Transformation. Population Movement and German Nationalism in Bohemia. *Zeitschrift für Ostforschung*, 1961, č. 2, str. 261–271.
- Wiener, Robert: Friedensbeitrag oder Sprengbombe. *Sudetenberichte*, č. 4, 30. 7. 1938.
- Zatschek, Heinz: Das Werden des deutschen Volkstums in Böhmen und Mähren. *Mitteilungen des Vereines für Geschichte der Deutschen in den Sudetenländern*, 78. roč., 30. 1. 1941, č. 1/2, str. 1–17.
- Zatschek, Heinz: Das Werden der deutschen Volksstämme in Böhmen und Mähren, *Zeitschrift für sudetendeutsche Geschichte*, č. 4/1941, str. 241–257.

- ¹ V druhém dílu (Češi a Němci 1939–1946) přineseme obsáhlý bibliografický přehled obsahující literaturu a vývoj tématu až do současnosti.
- ² Překlad se na některých z těchto míst odvolává na prameny a literaturu českou, ale jen tam, kde se z nich přímo cituje; jinde zůstávají v původní podobě.
- ³ Bližší údaje o nich se dnes již nepodařilo vypátrat. (Pozn. překl.)